

derfor gerne vide, om der er en saadan Lov, han har nok set noget i Bladene om det i sin Tid, men hvorvidt Loven er blevet stadfæstet, kender han ikke noget til. Og det er ganske naturligt, at Manden har faaet den Opfattelse, for der er vel neppe ret mange andre end Rigsdagens Medlemmer, der kender noget til Lovens Eksistens. I de Kommunalbestyrelser, hvori der ikke sidder Rigsdagsmænd, kender man vistnok næsten intet til den.

Da jeg imidlertid for nogen Tid siden skulde prøve paa at hjælpe Folk til at komme i Gang med et Byggeforetagende i Henshold til denne Lov, og der ikke var kommet noget Cirkulære om, hvorledes den skulde forstaaes, maatte jeg op i Ministeriet; og jeg skal tilstaa, at da jeg kom derop, fik jeg en Forklaring, der næsten gjorde mig modløs. Man sagde nemlig straks deroppe, at da der kun er bevilget 10 Mill. Kr., vil det sige, at hvis der indkommer Begæring om Laan til 30 eller 50 Mill. Kr., maa de 10 Mill. Kr. fordeles paa alle de indkomne Begæring. Det var nu en meget nedslaaende Oplysning. For at holde os til et nemt Tal skal jeg stadig her sige 30 Mill. Kr.; det er meget sandsynligt, at de indkomne Begæringssummer netop vil beløbe sig til omkring 30 Mill. Kr., det antog man for øvrigt ogsaa i Ministeriet paa det Tidspunkt, da jeg var deroppe, forsaavidt man da kunde have noget Overblik. Dette vil altsaa sige, at overalt, hvor der her tales om Tilskud fra Staten til Kommuner eller Tilskud fra Staten til de private og om Statens Ydelse af Laan til Kommunerne og de private, skal alle Bevillinger nedsættes med $\frac{2}{3}$, altsaa til $\frac{1}{3}$ af Beløbet; og naar dette er Tilfældet, vil hverken Kommuner eller private være i Stand til at bygge efter denne Lov.

Forholdet bliver saa meget værre, naar Stillingen er den, som den er for Øjeblikket i Ministeriet, at det ikke er til at faa nogen som helst Besked paa, hvor mange Penge Kommunerne eller de private kan forvente at faa i Tilskud eller som Laan i anden Prioritet, men man blot giver det Svar: lad os faa alle Begæringerne ind, sig blot til Folk, at de skal sende deres Begæring ind.

Jeg gaar med absolut Sikkerhed ud fra, at Ministeriet indtil dette Øjeblik ikke har foretaget sig noget som helst andet med Hensyn til denne Lov end at modtage Begæring, og det kan godt være, at der allerede nu ligger Begæring for 30 Mill. Kr. Naar der saa kommer et Tidspunkt, da man ikke synes, det strømmer saa rask ind med Begæringerne, giver man sig til at tælle dem op; viser det sig saa, at Begæringerne

løber op til et Beløb af 30 Mill. Kr., faar Kommuner og private efterhaanden Svar i følgende Retning: I Stedet for de begærte 30 000 Kr., kan I faa 10 000 Kr.

Hvis nu en Kommune har indladt sig paa at financiere et Byggeforetagende, f. Eks. en Byggeforening paa 10 Personer, der ønsker at bygge 10 Huse med 2 Lejligheder i hvert — det er vist et nogenlunde normalt Forhold for en Byggeforening —, og vi antager, at disse Huse, naar de bygges meget billigt, vil kunne bygges for et Par og tyve Tusind Kroner — det er meget billigt —, og vi derefter formoder, at en Kommune i et saadant Tilfælde forskudsviis har financieret Byggeforetagendet med mellem 8 000 og 10 000 Kr. pr. Hus eller i alt 80 000—100 000 Kr. — vi kan nøjes med at sige 80 000 Kr. —, og sætter vi saa, at det er en mellemstor eller lille Kommune, for hvilken 80 000 Kr. er et stort Beløb, saa sidder vedkommende Kommune, naar den, efter i god Tro til Lovens Ord at have financieret dette Byggeforetagende, faar det Svar fra Staten, at den kan faa $\frac{1}{3}$ af Beløbet eller en 25 000—30 000 Kr., med et Laan i anden Prioritet paa et halvt Hundrede Tusind! Kommunalbestyrelsen har i god Tro sat Kommunens Penge fast, maaske endog laant dem, og nu ved man aldrig, hvornaar man faar sine Penge igen.

Det er indlysende, at paa saadanne Vilkaar indlader intet Byraad sig paa at financiere Byggeforetagender, for det kan de ikke — ja, for en stor Kommune som Aarhus spiller 80 000 Kr. ikke saa overvættes stor en Rolle, men intet Byraad i en mindre Provinsby kan gøre det. Og hvad bliver Resultatet? Det bliver, at Byraadet siger til Ansøgerne, efterhaanden som de kommer: vi kan ikke gøre noget udover at medgive Ansøgningen til Ministeriet vor bedste anbefaling; Penge kan I ikke faa.

Og paa samme Maade, som det altsaa stiller sig med Hensyn til Laan i anden Prioritet, stiller det sig med Tilskuddet: ogsaa det skal halveres eller treddeles, efter som der er Penge til. I § 5 staa der, at Tilskuddets Størrelse for Kommuner ikke kan overskride 20 pCt. En Kommune, der selv vil bygge, har altsaa Lovens Ord at gaa efter, hvorefter den kan forvente at faa 20 pCt.; men den vil sandsynligvis kun faa 6—7 pCt.

Efterhaanden som Kommunerne kommer til Kundskab om den Situation, siger de: ja, saa kan vi ikke bygge. Hvis den højtærede Indenrigsminister vil fastholde, at den Forklaring, der er givet mig i Ministeriet, skal staa ved Magt, saa maa jeg sige,